

**Likabehandlingsplan
Plan mot diskriminering
och kränkande behandling**

FRITIDSHEMMET

2014-2015

Reviderad 150121

Likabehandlingsplan / plan mot kränkande behandling Natur och Miljöskolan i Åmål

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

VÅR VISION	3
BAKGRUND	3
SYFTE	3
FRITIDSHEMMETS POLICY	4
.	
DEFINITION AV DISKRIMINERINGSGRUNDER OCH MÅLGRUPPER	5
NULÄGESANALYS, MÅL, ÅTGÄRDER	7
HANDLINGSPLAN	8
- att tidigt uppmärksamma och upptäcka kränkande särbehandling	8
- att förebygga	8
- att utreda	10
- att åtgärda	11
- att följa upp	11
- att dokumentera	11
- att förankra	12
- att utvärdera	12
ANSVARSFÖRDELNING	13
BILAGOR	14
Anmälningssblankett	14
Åtgärder vid anmälan om kränkande behandling	14
Uppföljning av åtgärder vid kränkande behandling	16

VÅR VISION

Ett fritidshem där alla trivs, känner trygghet och ges möjlighet att utvecklas och lyckas.

Ett fritidshem där alla blir sedda, känner sig respekterade och lika mycket värda.

Ett fritidshem där ingen blir diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling.

BAKGRUND

I **skollagen kap. 6** samt i **diskrimineringslagen** regleras arbetet kring likabehandling och kränkande behandling i skolan.

DISKRIMINERINGSLAG (2008:567)

Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt verka för barn/elevs rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

SKOLLAG (2010:800)

Skollagen kapitel 6 har som ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Lagarna stärker elevernas rättsskydd och förtydligar skolans uppdrag.

Kraven på skolan gäller allt arbete mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling av barn och elever i alla verksamheter som omfattas av skollagen.

Verksamheterna skall arbeta aktivt och målinriktat för att alla barn och elever behandlas lika oavsett kön, etnisk och religiös tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder. En likabehandlingsplan skall enligt skollagen kap 6 upprättas på varje verksamhet.

Arbetet ska ta sin grund utifrån:

- Skollagen (SFS 2010:800)
- Läroplanen för obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet LGR11
- FN, Barnkonventionen
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Arbetsmiljölagen (AML, 1977:1160)
- Socialtjänstlagen
- Brottsbalken

SYFTE

Likabehandlingsplanen syftar till att främja barns och elevs lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga, motverka och åtgärda diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

FRITIDSCHEMMETS POLICY

På vårt fritidshem vill vi skapa ett socialt klimat där

- **alla på fritidshemmet känner trygghet och respekt och visar varandra respekt**
- **alla våra barn utvecklar en god självkänsla**
- **våra barn behåller lusten och viljan att lära och utvecklas**
- **miljön är trivsamt**

Trygghet och respekt:

- alla på fritidshemmet skall vara delaktiga i att motverka varje form av diskriminering, kränkning och mobbning.
- i den sociala samvaron skall alla känna sig respekterade; barn, personal och föräldrar.
- Värdegrundsarbete ska vara en naturlig del i det dagliga arbetet.

God självkänsla :

- alla ska känna glädjen i att lyckas nå sina egna och gemensamt uppsatta mål.
- alla ska lyfta varandra genom att bemöta varandra på ett positivt sätt.
- alla ska kunna framföra sina åsikter och bli respekterade för dem.

Lust och vilja att lära och utvecklas:

- vi ska bedriva en verksamhet som bibehåller alla barns nyfikenhet, lust och vilja att lära och utvecklas.

Trivsamt miljö:

- vi ska vara rädda om lokaler, inredning och skolmaterial.
- vi hjälps åt att hålla skolan ren och snygg.
- alla är rädda om sin och andras egendom.
- vi ska ha en miljö som tillåter rekreation och återhämtning, såväl inne som ute.

DEFINITION AV DISKRIMINERINGSGRUNDER OCH MÅLGRUPPER

Diskriminering

Diskriminering är ett samlat begrepp för kränkningar och kan vara direkt eller indirekt.

Med diskriminering menas att ett barn missgynnas och att det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering är när man behandlar alla lika men trots detta missgynnar ett barn.

Trakasserier och kränkande behandling.

Gemensamt för kränkande handlingar är att de handlar om att någon eller några uppträder på ett sätt som kränker en annan persons värdighet.

Kränkningar är ett uttryck för makt eller förtryck.

Kränkningar kan vara synliga eller dolda.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.

Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara återkommande.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- Fysiska - t.ex. att bli utsatt för slag eller knuffar
- Verbala - att bli utsatt för kommentarer eller "fula ord"
- Psykosociala - att bli utsatt genom utfrysning, blickar eller rykten.
- Text och bilder – klotter, brev, lappar, e-post, SMS, MMS och sociala medier.

Trakasserier är uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Ålder
- Bristande tillgänglighet

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att

- Retas
- Mobbas
- Frysa ut
- Knuffas
- Rycka någon i håret
- Mm

Både skolpersonal och barn kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

Mobbning.

När någon eller några med avsikt tillfogar andra skada eller obehag. Mobbning är när någon utsätts för kränkningar vid upprepade tillfällen. Detta skiljer mobbning från andra former av kränkningar.

Rasism

Grundas på en föreställning om egen grupps överlägsenhet utifrån uppfattningen att det finns skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda.

Främlingsfientlighet

Avser stark motvilja mot grupper som skiljer sig från den egna gruppen . Det kan vara andra kulturer, men även fysiska eller beteendemässiga skillnader.

Målgrupper

Likabehandlingsplanen gäller i alla dessa fall:

- Kränkningar mellan barn
- Vuxnas kränkningar av barn
- Barns kränkningar av vuxna
- Kränkningar vuxna emellan

NULÄGESANALYS

Fritidshem:

När höstterminen -13 startade var 60 barn inskrivna på fritids. På Ängens fritids var det 40 barn i årskurserna f-2 och på Vågens fritids var det 20 barn i årskurserna 3-5. Totalt arbetar 7 pedagoger enligt schema på fritids.

Fritidshemmet är fördelat på två avdelningar, Vågen och Ängen. Verksamheten genomsyras av mycket utevistelse på såväl skolgård som i närmiljön. Vid skolans slut meddelar barnen "spindeln" att man kommit till fritids. Därefter har fritids en gemensam samling innan dagens aktiviteter börjar.

MÅL Fritids

1. Alla som är inblandade i en konflikt ska frimodigt kunna se sin del i konflikten och stå för sina handlingar. Alla ska bli medvetna om och kunna reflektera över andras känslor och livssituation och förstå vad empati innebär.
2. Vi ska ha fokus på språkbruket på vårt fritids. Kränkande uttryck och (handlingar) ska inte förekomma på vårt fritidshem.
3. Matsituationen ska vara trivsamt.
4. Pedagogerna skall verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i vår verksamhet.

ÅTGÄRDER knutna till fritids mål:

1. All personal har ansvar för alla barn och deltar i de elevgenomgångar som görs stadietvis i början av varje termin. Rektor ansvarar.
Då konflikt uppstått ska barnen tillsammans med vuxen samtala om händelsen och kunna känna att de får positiv feedback när de står för sin delaktighet i det inträffade. Barnens "ansvarspedagog" på fritids ansvarar för att samtalet blir av. Vid kränkande behandling arbetar vi efter handlingsplanen i vår Likabehandlingsplan/ plan vid kränkande behandling.
2. Samtliga vuxna agerar då de hör svordomar, könsord eller kränkningar genom att påpeka att det språkbruket inte ska förekomma på vår skola/ vårt fritids. Varje vuxen som hör orden användas ansvarar för att uppmärksamma barnet/ barnen på att språkbruket inte är accepterat. Vid utevistelser finns alltid aktiv vuxennärvaro.
3. För att göra matsituationen trivsamt för alla kommer barnen vid morgonfritids och vid mellanmål att placeras vid bestämda bord. Vid behov tas regler vid måltiderna fram som då ska finnas aktuella, beroende på de trivseregler som tagits fram i respektive fritids. Reglerna sitter uppsatta. Vi kan använda lugn musik i bakgrunden. Belysningen i rummet ska vara hemtrevlig.
4. Utifrån barnens önskemål och behov planeras verksamhet och aktiviteter i enlighet med styrdokumentet. Alla barn erbjuds alltid att delta i alla aktiviteter.

HANDLINGSPLAN

Förebyggande åtgärder på Natur och Miljöskolan:

Att tidigt uppmärksamma och upptäcka kränkande särbehandling:

Då Natur och Miljöskolan i Åmål är en liten skola har samtliga vuxna kontakt med alla barn. Varje fritidshem och varje barn har en ansvarig fritidspedagog. Varje fritidshem har en egen hemvist. Aktiviteter och lekar sker även gemensamt mellan fritidshemmen.

Barnen träffar på det viset fler än sina kamrater på sitt fritids och kan bygga upp fler relationer.

En gång/termin hålls **elevgenomgångar** på skolan där samtlig pedagogisk personal deltar. Samtliga barns behov lyfts fram. Vem i personalgruppen som ansvarar för att ta fram rätt material, göra kartläggningar, ta nödvändiga kontakter osv bestäms.

Vi har regelbundna fritidsråd där barn och pedagoger kan lyfta frågor som de anser viktiga.

Att förebygga:

- Det är viktigt att vi som personal är ärliga mot varandra och har högt i tak. Det är våra attityder och förhållningssätt som avgör hur stämningen är på vår skola. Det är alla vuxnas ansvar att medverka till en miljö som präglas av värme, positivt intresse och engagemang – en miljö där man bryr sig, respekterar och har bra relationer till varandra.
- Det är viktigt att all personal strävar efter att ha samma förhållningssätt till barnen. Vi diskuterar oss gemensamt fram till hur vi skall förhålla oss till de barn som på något sätt behöver vårt stöd för att utvecklas socialt så att alla får maximala förutsättningar att smälta in i sina grupper och bli självklara gruppmedlemmar.
- Vi skall lägga ner arbete på att tillsammans finna orsaken till barnens eventuella problem så att vi kan finna rätt träningsalternativ och/eller ge eleverna verktyg att nå en högre social kompetens.
- På Natur och Miljöskolan har vi tydliga regler som är kända av alla barn, föräldrar och skolpersonal. Reglerna utarbetas i början av höstterminen tillsammans med barnen och utvärderas och följs upp årligen.
- Vi har tre nyckelord som vi utgår ifrån: HÄNSYN, RESPEKT, ANSVAR. Dessa ord är också rubriker under vilka vi ska kunna sortera in de regler och normer vi arbetar fram tillsammans med barnen.
- Skolans policy och regler finns på fritidshemmen och på skolans hemsida.
- Fritidsrådet, i allmänhet en gång i månaden, är det forum där fritidsbarnen kan diskutera sin arbetsmiljö, komma med förslag och synpunkter. Fritidsbarnens synpunkter tas till skolans miljöråd och elevråd. Fritids har stående frågeställningar som tas upp på

fritidsråden. Protokollen från råden finns tillgängliga i en pärm på respektive fritidshem.

- Platser inne och ute där barnen eventuellt kan känna sig otrygga kartläggs på första fritidsrådet på höstterminen och följs sedan upp under läsåret.
- Ett samverkansforum där föräldrar, personal från skola och fritids och rektor finns med sammanträder tre gånger/ termin. Uppföljning av arbetet med Likabehandlingsplanen är en stående punkt.
- Arbetslaget har en gemensam konferens varje månad då elevvärenden, trivsel och arbetsmiljö lyfts.
- En plan för kontinuerligt värdegrundsarbete finns utarbetad.
- En plan för elevdemokrati finns upprättad.
- Elevhälsogruppen består av rektor, barnpsykolog, skolsköterska och specialpedagog och sammanträder varje månad. Vid behov deltar berörda lärare/ fritidspedagoger eller representant från socialtjänsten. Vid behov finns möjlighet till handledning av barnpsykolog.
- En gång/termin hålls **elevgenomgångar** där samtlig pedagogisk personal deltar. Då kartläggs barnens olika behov liksom riskfaktorer då det gäller kränkande behandling i barngruppen.
- En enkät till föräldrarna om barnens situation på fritids skickas ut i slutet av vårterminerna.

Att utreda

Det är alltid den enskilde individens upplevelse som avgör vad som är kränkande.

Varje fall av kränkande behandling skall rapporteras till rektor som i sin tur rapporterar till styrelsen för Natur och Miljöskolan. Händelsen ska dokumenteras på särskild anmälningsblankett av den eller de personer som upptäcker eller uppmärksammar händelsen. Klassläraren är ansvarig för att anmälan kommer in till rektor. Rektor tar upp frågan i Elevhälsogruppen.

Se bilaga

Rektors uppdrag är

- att inhämta alla fakta
- att så detaljerat som möjligt kartlägga händelsen
- att definiera det inträffade – vilken typ av kränkning enligt ovanstående definition är det fråga om?

Därefter sker samtal med den utsatte personen av rektor eller kurator.

Samtalet förs enligt följande:

- Vad har hänt?
- Hur har kränkningen utförts?
- Var har kränkningen utförts?
- När har kränkningen utförts?
- Vilka deltar i kränkningen?
- Vem är ledare för kränkningen?
- Hur länge har det pågått?
- Hur vi tänker lösa kränkningssituationen

Under samtalet är det av stor vikt att förmedla

- att de planerade åtgärderna skall ske på ett så tryggt sätt som möjligt för det utsatta barnet.
- att det är den utsatte barnets upplevelse av det inträffade som avgör om det handlar om en kränkning
- att det är den som utsätter någon annan för kränkande behandling som är i störst behov av stöd för att kunna förändra sitt sätt att utsätta andra.

Barnets föräldrar informeras om samtalet samma dag.

Vid behov kallas föräldrarna till skolan för samtal om elevens situation på fritids. Barnet får tid för uppföljningssamtal med kurator.

Att åtgärda

1. Samtal med ledaren av kränkningen ska ske så snart som möjligt, helst samma dag. Samtalet förs av rektor eller kurator. Se bilaga

Samtalet förs enligt följande:

- Tydlig och öppen dialog
- Redovisning av konkreta uppgifter som framkommit
- Klargör vad kränkande handlingar kan leda till
- Klargör hur skolan och fritidshemmet definierat kränkningen
- Klargör skolans och fritidshemmets avståndstagande till alla former för kränkande handlingar!
- Klargör att skolans/ fritids planerade åtgärder i första hand är inriktade på att ge den personen stöd att förändra sitt beteende, som kränker någon annan.
- Vad tänker du som kränkt göra för att få slut på situationen?
- När skall åtgärderna påbörjas?
- När sker uppföljning av åtgärderna?

Barnets föräldrar informeras om samtalet samma dag och bör bjudas in till ett samtal om hur samverkan kan ske mellan hemmet och fritidshemmet för att hjälpa eleven att förändra sitt beteende.

Barnet får tid för uppföljningssamtal.

2. Samtal med eventuella medhjälpare vid kränkningen enligt ovanstående samtalsform.

Barnens föräldrar informeras om samtalet av elevens kontaktlärare.

3. Kontaktläraren knyter den aktuella händelsen till det pågående arbetet i barngruppen enligt planen för värdegrundsarbete.

Att följa upp

Enskilda uppföljningssamtal med deltagarna i kränkningen hålls av den personal som "äger ärendet" sedan tidigare utifrån följande punkter:

- den kränktes upplevelse av utvecklingen
- de eller den som kränkt och deras upplevelse av utvecklingen
- fastställande av nya konkreta mål och åtgärder för förbättringar
- fastställande av tidpunkt för uppföljning av de nya åtgärderna.

Uppföljningssamtal kopplade till nya överenskommelser om åtgärder fortsätter till samtliga inblandade anser att kränkningssituationen har upphört.

Uppföljande information ges till barnens föräldrar i takt med att arbetet mot kränkning fortskrider. Vem som har kontakt med hemmet avgörs vid det första mötet med föräldrarna.

Att dokumentera

Processen skall vara skriftligt dokumenterad av den/de som utreder ärendet, All dokumentation av kränkande behandling på Natur och Miljöskolan i Åmål förvaras hos rektor.

Att förankra

Likabehandlingsplanen skall implementeras vid varje läsårs start av rektor på personalkonferens. Lärarna informerar om och förankrar Likabehandlingsplanen hos eleverna på klassråd. Föräldrarna informeras på föräldramöte av lärarna . På Samverkansforum informerar rektor.

Likabehandlingsplanen ska skickas ut till alla nyinskrivna barn. Alla på fritidshemmet, både personal och barn, ska vara väl förtrogna med Likabehandlingsplanen och hur skolan agerar i frågor om kränkande behandling. Likabehandlingsplanen ska finnas att ladda ner från skolans/ fritids hemsida.

Att utvärdera

Likabehandlingsplanen revideras vid mitten av varje termin, eller vid behov under läsåret.

ANSVARSFÖRDELNING

Skolans uppdrag

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan främja jämställdhet mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiskt beteende.

(SFS 2010) (Skollagen 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling)

Fritidshemmets mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter
- respekterar andra människors egenvärde
- tar avstånd från att människor utsätts för kränkande behandling och medverkar till att hjälpa andra människor
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation.
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv

Alla som arbetar på våra fritidshem ska

- medverka till att utveckla barnens känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidra till att fritidshemmen präglas av solidaritet mellan människor,
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper, och
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

(Läroplanen för grundskolan 11 del 1-2)

Pedagogen ska

- bedriva ett aktivt värdegrundsarbete och tillsammans med barnen diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem.
- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling,
- tillsammans med barnen utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och
- samarbeta med hemmen i barnens fostran. Klargöra skolans/fritidshemmets normer och regler som en grund för arbetet.

Rektor ska

Rektor har /.../ ett särskilt ansvar för att upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera fritidshemmets handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbing och rasistiska beteende bland barn och anställda. *(Läroplanen för grundskolan, kap. 2.8)*

1 ANMÄLAN

Namn på utsatt elev	Personnummer elev
Årskurs, grupp	Elevens kontaktlärare
Datum	Plats
Inblandade personer (Elever, personal)	
Anledning till anmälan	
Uppgiftslämnare	Datum för överlämnande till rektor
Information till den utsattes vårdnadshavare (Signatur, datum)	Information till de inblandades vårdnadshavare (Signatur, datum)
Datum för information till Elevhälsoteamet	Datum för överlämnande till huvudman
Överlåtelse av utredningsuppdrag till (Namn och rektors signatur)	

2. UTREDNING:

<p>Datum:</p> <p>Den utsatta elevens beskrivning och upplevelser av händelsen (när, var och hur)</p>	
<p>Datum:</p> <p>De inblandades beskrivning och upplevelser av händelsen (när, var och hur)</p>	
<p>Analys av situationen</p> <p>(har alla inblandade kommit till tals, är det en engångshändelse eller har det skett vid flera tillfällen, finns det ett maktförhållande mellan de inblandade, analysera om det är trakasserier, diskriminering, kränkning, mobbning eller annat t ex konflikt, bråk, olyckshändelse)</p>	
<p>Datum:</p> <p>Information till den utsattes vårdnadshavare:</p>	<p>Datum:</p> <p>Information till de inblandades vårdnadshavare:</p>

3 ÅTGÄRDER:

Ärendets fortsatta handläggning, fler alternativ kan anges:

Ytterligare utredning:

Mobbingsamtal:

4. UPPFÖLJNING:

Datum	Plats
Anteckningar från uppföljningssamtal med de inblandade	
Ärendets fortsatta handläggning: vidare utredning eller avslut	
Ort och datum	Underskrift utredare
Information till den utsattes vårdnadshavare	Datum, signatur
Information till de inblandades vårdnadshavare	Datum, signatur